

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри



Катерина ПЕТРОВСЬКА

“26” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
підготовки здобувачів II рівня вищої освіти

OK 5
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ
(назва освітнього компоненту)

Спеціальність: П10 Соціальна робота та консультування
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція
(назва освітньої програми)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Запоріжжя, 2025 рік

Робоча програма освітнього компоненту “Технології соціальної реінтеграції” для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності І10 Соціальна робота та консультування
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція»

Розробник: Катерина Володимирівна Петровська, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти.

від “26” серпня 2025 року (протокол № 1)

Завідувачка кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти



(підпис)

(Катерина ПЕТРОВСЬКА)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми



(підпис)

(Анастасія ПОПОВА)

(прізвище та ініціали)

© БДПУ, 2025 рік

© К. Петровська, 2025 рік

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика ОК	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</u>	Обов'язкова	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u>		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: <u>Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 8		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
Мова навчання: українська		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	20	6
		Практичні, семінарські	
		12	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		88	110
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

Для денної форми навчання – 32/88 годин (27%/73%)

для заочної форми навчання – 10/110 годин (17%/83%)

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Метою викладання освітнього компоненту “Технології соціальної реінтеграції” є ознайомлення здобувачів освіти з основними характеристиками базових технологій соціальної реінтеграції \ реабілітації, визначення сутності та особливостей процесу технологізації реінтеграції різних отримувачів послуг, розробка алгоритмів професійної діяльності суб’єктів соціальної роботи за напрямками поствоєнної соціальної реінтеграції; усвідомлення та прийняття стратегій та моделей реабілітації у соціальній роботі; визначення та добір технологічного забезпечення, спрямованого на активізацію зусиль отримувачів послуг (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем.

Основними завданнями вивчення ОК “Технології соціальної реінтеграції” є:

- ознайомити студентів із базовими концептами, принципами та практичними основами соціальної реінтеграції \ реабілітації;
- сформувати готовність до використання знань про соціальну адаптацію, реабілітацію, інтеграцію, реінтеграцію осіб із постійними чи тимчасовими обмеженими можливостями здоров'я у практичній соціальній роботі; визначати особливості процесу реінтеграції різних отримувачів послуг;
- сформувати вміння розробляти алгоритми професійної діяльності суб’єктів соціальної роботи за напрямками соціальної реінтеграції;
- оволодіти уміннями створювати реінтеграційні \ реабілітаційні програми для конкретного отримувача послуг, враховуючи при цьому особливості особистості та ситуації в якій він знаходиться.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Програмні компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК-7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК-8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК-9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК-10. Здатність працювати в команді. ЗК-11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК-12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ФК-2. Здатність до виявлення соціально значимих та психологічних проблем, а також факторів досягнення соціального та психологічного благополуччя різних груп	ПР-2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки, адаптації й реінтеграції; формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження в умовах поствоєнного відновлення та соціальної реінтеграції осіб, соціальних груп та громад, постраждалих від війни. ПР-4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук, зокрема технологій та моделей соціально-психологічної підтримки, адаптації та реінтеграції різних категорій осіб, груп та громад. ПР-6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості. ПР-8. Автономно приймати рішення в ФКладних і непередбачуваних ситуаціях. ПР-9. Виконувати рефлексивні практики в

населення, що постраждали від війни, для підвищення стійкості та постравамачного зростання на різних рівнях.

ФК-3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК-4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки та реінтеграції.

ФК-6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК-7. Здатність до професійної рефлексії.

ФК-9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК-11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК-12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК-13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

ФК-14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

ФК-16. Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

ФК-17. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК-19. Здатність розпізнавати наслідки післявоєнної травми в різних контекстах, надавати індивідуальну, групову та громадську соціально-психологічну підтримку, розробляти та реалізовувати стратегії адаптації та реінтеграції з урахуванням принципів прав людини, гендерної рівності, інклюзії та соціальної справедливості з метою відновлення психічного здоров'я, соціального благополуччя та повноцінної участі осіб у суспільному житті.

контексті цінностей соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки, відповідальності, у тому числі для запобігання професійному вигоранню.

ПР-10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПР-11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.

ПР-12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

ПР-15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг у тому числі соціально-психологічної підтримки, реінтеграції та управлінських рішень.

ПР-16. Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні у сфері соціально-психологічної підтримки різних категорій осіб, соціальних груп і громад.

ПР-18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

ПР-20. Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

ПР-24. Розпізнавати наслідки післявоєнної травми, надавати індивідуальну, групову та громадську соціально-психологічну підтримку, розробляти та реалізовувати стратегії адаптації й реінтеграції з урахуванням принципів прав людини, гендерної рівності, інклюзії та соціальної справедливості з метою відновлення психічного здоров'я, соціального благополуччя та повноцінної участі в суспільному житті.

3. Програма освітнього компоненту

Тема 1. Вступ до технологій соціальної реінтеграції.

Засади аспекти поняття реінтеграції \ реабілітації. Історичні аспекти запровадження послуг з реінтеграції \ реабілітації. Категоріальний апарат поняття реінтеграції \ реабілітації, основні її види. Система, принципи та засоби реінтеграції \ реабілітації. Механізми реінтеграції \ реабілітації (традиційний, інституціональний, стилізований). Особливості реабілітаційного середовища. Створення реабілітаційного середовища. Правовий і не правовий характер реабілітаційних програм та програм з реінтеграції. Базові принципи надання реабілітаційних послуг. Основні напрями реабілітаційної роботи. Поняття функцій реінтеграції \ реабілітації, їх класифікація. Сутність і характеристика принципів реінтеграційної діяльності. Мегафактори, макрофактори, мезофактори, мікрофактори як чинники забезпечення реабілітаційної діяльності. Механізми реалізації цілей сталого розвитку в реінтеграційному просторі (ЦСР 10. «Зменшення нерівності» - скорочення нерівності всередині країни та між ними; ЦСР 11. «Сталий розвиток міст і громад» - забезпечення відкритості, безпеки, життєздатності й екологічної стійкості міст і населених пунктів).

Тема 2. Соціальна реінтеграція як технологія соціальної роботи.

Технологія соціальної реінтеграції \ реабілітації: сутність та механізми реалізації. Основні категорії соціальної реінтеграції \ реабілітації. Зміст, функції, принципи соціальної реінтеграції \ реабілітації. Механізми та етапи соціальної реінтеграції \ реабілітації. Основні умови організації соціальної реінтеграції \ реабілітації. Форми та методи реінтеграції \ соціальної реабілітації. Основні цілі й завдання соціально-реінтеграційного процесу.

Тема 3. Сучасні аспекти соціально-реінтеграційного процесу.

Сутність та механізми реалізації соціальної реінтеграції \ реабілітації. Діяльнісний підхід у соціальній реінтеграції \ реабілітації. Інтеграція як зовнішня умова організації соціальної реінтеграції. Актуалізація внутрішніх ресурсів особистості на яку спрямовується соціальна реінтеграції \ реабілітація. Особливості організації соціально-реінтеграційного процесу. Характеристика основних засобів соціальної реінтеграції \ реабілітації. Послідовність і різноспрямованість реабілітаційних заходів. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі. Особистісний підхід фахівця із соціальної реінтеграції \ реабілітації на роботу з конкретною людиною. Реабілітаційний потенціал особистості. Мультиmodalні способи допомоги в контексті роботи із сім'ями, групами та спільнотами під час і після особистої чи соціальної травми.

Тема 4. Нормативно-правове підґрунтя соціальної реінтеграції.

Законодавче забезпечення соціальної реінтеграції \ реабілітації. Нормативно-правове регулювання функціонування системи соціальної реінтеграції \ реабілітації. Нормативно-правові акти щодо правового забезпечення соціальної реінтеграції \ реабілітації та адаптації військовослужбовців Збройних Сил України. Етичні та правові засади соціальної реабілітації. Нормативно-правове забезпечення

індивідуального підходу з надання реабілітаційних послуг. Нормативне забезпечення, основні концепції, підходи та принципи реабілітаційної діяльності в Україні. Новели у нормотворчому законодавстві щодо соціальної реінтеграції \ реабілітації осіб, груп та спільнот постраждалих внаслідок війни. Законодавче забезпечення діяльності центрів соціально-психологічної реабілітації населення. Нормативно-правове регулювання діяльності з інформування населення про соціальні та реабілітаційні послуги.

Тема 5. Технології соціальної реінтеграції різних групам отримувачів послуг.

Технологічні аспекти надання послуг з соціальної реінтеграції \ реабілітації. Основні групи отримувачів послуг, що потребують реінтеграції, реабілітації та особливості їхніх потреб та проблем. Особливості соціальної реінтеграції різних категорій отримувачів послуг. Сприятливе соціальне середовище як засіб соціальної реінтеграції \ реабілітації. Створення умов для інтеграції отримувачів послуг з соціальної реінтеграції \ реабілітації в середовище. Гуманізація соціального простору. Основні підходи у здійсненні соціальної реінтеграції \ реабілітації бійців ЗСУ та членів їхніх родин. Закономірності соціальної реінтеграції \ реабілітації біженців, мігрантів та вимушених переселенців. Активізація ресурсів отримувачів послуг. Базові принципи оцінки потреб постраждалих осіб, груп та спільнот. Практика оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб. Особливості роботи з учасниками бойових дій у форматі реабілітаційних заїздів. Мультиmodalний, міждисциплінарний підхід у реінтеграції \ реабілітації учасників АТО і членів їхніх родин.

Тема 6. Міжнародний досвід надання послуг з соціальної реінтеграції.

Світовий досвід допомоги населенню, яке постраждало внаслідок екстремальних ситуацій. Організація соціальної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей: досвід США. Організація соціальної допомоги постраждалим від війни в Грузії. Імплементация закордонного досвіду в галузі соціальної реабілітації постраждалих від війни. Досвід організації соціальної допомоги та реабілітації постраждалих від війни в Ізраїлі. Інтеграція вимушених переселенців: європейський досвід і український контекст. Закордонний досвід в реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій. Закордонна практика соціальної підтримки учасників АТО (ООС) в процесі адаптації до мирного життя. Досвіді соціальної реабілітації постраждалих від війни таких країн як Сирія, Косово, Ірак, Хорватія та Кувейт.

Тема 7. Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реінтеграції.

Реабілітаційна програма як комплекс організаційних форм соціальної роботи з соціальної реабілітації. Види реабілітаційних програм: комплексні і вузькоспрямовані, коротко і довготермінові. Структура реабілітаційної програми. Комплексне використання методів соціальної реабілітації в процесі реалізації програм. Інноваційні програми соціальної реабілітації. Національна програма психічного здоров'я та психосоціальної підтримки О.Зеленської. Застосування

методів терапії в соціальній реабілітації: праце терапія; реабілітаційні можливості мистецтва. Особливості групової роботи в реалізації реабілітаційних програм. Характеристика індивідуальної комплексної програми реабілітації. Платформа допомоги врятованим – ключові сервіси підтримки постраждалих внаслідок війни в одному місці. Розвиток компетентностей спеціалістів щодо запобігання професійного вигорання.

Тема 8. Система інституцій соціальної реінтеграції.

Мережа центрів соціальної реінтеграції \ реабілітації в Україні. Комплексні реабілітаційні центри державної форми власності. Напрями діяльності неурядових організацій – надавачів послуг соціальної реінтеграції \ реабілітації. Інноваційні підходи мережування центрів соціальної реінтеграції \ реабілітації постраждалих внаслідок війни. Діяльність центрів допомоги врятованим у населених пунктах, які приймають постраждалих від війни. Дорожня карта із розбудови психосоціальної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей у громадах. Функцій державних та громадських інститутів у сфері соціального захисту постраждалих від війни. Шляхи посилення спроможності організацій і спеціалістів, які надають соціальні послуги та соціально-психологічну підтримку населенню в умовах війни. Дорожня карта розбудови ветеранських груп самодопомоги у громадах. Мобільні застосунки на допомогу постраждалому від війни.

4. Структура освітнього компоненту

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Вступ до технологій соціальної реінтеграції.												
1.1. Засадничі аспекти поняття реінтеграції	8	4	-			4	8	2	-			6
1.2. Особливості реабілітаційного середовища	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за 1 тему	15	4	2			9	15	2	-			13
Тема 2. Соціальна реінтеграція як технологія соціальної роботи												
2.1. Технологія соціальної реінтеграції: сутність та механізми реалізації	8	4	-			4	8	2	-			6
2.2. Соціальна реінтеграція як вид реабілітаційної діяльності	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за 2 тему	15	4	2			9	15	2	-			13
Тема 3. Сучасні аспекти соціально-реінтеграційного процесу												
3.1. Сутність та механізми реалізації соціальної реінтеграції	8	2	-			6	8	2	-			6
3.2. Особливості організації соціально-реабілітаційного процесу	7	-	-			7	7	-	-			7
Разом за 3 тему	15	2	-			13	15	2	-			13
Тема 4. Нормативно-правове підґрунтя соціальної реінтеграції												
4.1. Законодавче забезпечення соціальної реінтеграції	8	2	-			6	8	-	-			8
4.2. Етичні та правові засади соціальної реінтеграції	7	-	2			5	7	-	2			5
Разом за 4 тему	15	2	2			11	15	-	2			13
Тема 5. Технології соціальної реінтеграції різних груп отримувачів послуг												
5.1. Технологічні аспекти надання послуг з соціальної реінтеграції	8	2	-			6	8	-	-			8
5.2. Сприятливе	7	-	-			7	7	-	2			5

соціальне середовище як засіб соціальної реінтеграції												
Разом за 5 тему	15	2	-			13	15	-	2			13
Тема 6. Міжнародний досвід надання послуг з соціальної реінтеграції												
6.1. Світовий досвід допомоги населенню, яке постраждало внаслідок екстремальних ситуацій	8	2	-			6	8	-	-			8
6.2. Імплементация закордонного досвіду в галузі соціальної реінтеграції постраждалих від війни	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за 6 тему	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 7. Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реінтеграції												
7.1. Реабілітаційна програма як комплекс організаційних форм соціальної роботи з соціальної реінтеграції	8	2	-			6	8	-	-			8
7.2. Інноваційні програми соціальної реінтеграції	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за 7 тему	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 8. Характеристика установ соціальної реінтеграції												
8.1. Мережа центрів соціальної реінтеграції в Україні	8	2	-			6	8	-	-			8
8.2. Інноваційні підходи мережування центрів соціальної реінтеграції постраждалих внаслідок війни	7	-	2			5	7	-	-			7
Разом за 8 тему	15	2	2			11	15	-	-			15
Усього годин	120	20	12			88	120	6	4			110

5. Теми лекцій

№з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	4	2
1	<i>Вступ до технологій соціальної реінтеграції</i>	4	2
1.1.	Засадничі аспекти поняття реінтеграції \ реабілітації. План лекції: 1. Історичні аспекти запровадження послуг з реінтеграції \ реабілітації. 2. Категоріальний апарат поняття реінтеграції, основні її види. 3. Система, принципи та засоби реінтеграції. 4. Механізми реінтеграції (традиційний, інституціональний, стилізований).	4	2
2.	<i>Соціальна реінтеграція як технологія соціальної роботи</i>	4	2
2.1.	Технологія соціальної реінтеграції: сутність та механізми реалізації. План лекції: 1. Основні категорії соціальної реінтеграції. 2. Зміст, функції, принципи соціальної реінтеграції. 3. Механізми та етапи соціальної реінтеграції.	4	2
3.	<i>Сучасні аспекти соціально-реінтеграційного процесу</i>	2	2
3.1.	Сутність та механізми реалізації соціальної реабілітації. План лекції: 1. Діяльнісний підхід у соціальній реінтеграції. 2. Інтеграція як зовнішня умова організації соціальної реінтеграції. 3. Актуалізація внутрішніх ресурсів особистості на яку спрямовується соціальна реінтеграція.	2	2
4.	<i>Нормативно-правове підґрунтя соціальної реінтеграції</i>	2	-
4.1.	Законодавче забезпечення соціальної реінтеграції. План лекції: 1. Нормативно-правове регулювання функціонування системи соціальної реінтеграції. 2. Нормативно-правові акти щодо правового забезпечення соціальної реінтеграції та адаптації військовослужбовців Збройних Сил України.	2	-
5.	<i>Технології соціальної реінтеграції різних груп отримувачів послуг</i>	2	-
5.1.	Технологічні аспекти надання послуг з соціальної реінтеграції. План лекції: 1. Основні групи отримувачів послуг, що потребують реабілітації та особливості їхніх потреб та проблем. 2. Особливості соціальної реінтеграції різних категорій отримувачів послуг.	2	-
6.	<i>Міжнародний досвід надання послуг з соціальної реінтеграції</i>	2	-
6.1.	Світовий досвід допомоги населенню, яке постраждало внаслідок екстремальних ситуацій. План лекції: 1. Організація соціальної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей: досвід США. 2. Організація соціальної допомоги постраждалим від війни в Грузії.	2	-

7.	Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реінтеграції	2	-
7.1.	Реінтеграційна \ Реабілітаційна програма як комплекс організаційних форм соціальної роботи з соціальної реінтеграції. План лекцій: 1. Види реабілітаційних програм: комплексні і вузькоспрямовані, коротко і довготермінові. 2. Структура реінтеграційних програм. 3. Комплексне використання методів соціальної реінтеграції в процесі реалізації програм.	2	-
8.	Характеристика установ соціальної реінтеграції	2	-
8.1.	Мережа центрів соціальної реабілітації в Україні. План лекцій: 1. Комплексні реабілітаційні центри державної форми власності. 2. Напрями діяльності неурядових організацій – надавачів послуг соціальної реінтеграції.	2	-
Усього		20	6

6. Теми практичних занять

№з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	денна	заочна
1	Вступ до технологій соціальної реінтеграції	2	-
1.1.	Особливості реабілітаційного середовища. План: Теоретична частина: 1. Створення реабілітаційного середовища. 2. Правовий і не правовий характер реабілітаційних програм. 3. Механізми реалізації цілей сталого розвитку в реабілітаційному просторі (ЦСР 10. «Зменшення нерівності» - скорочення нерівності всередині країни та між ними; ЦСР 11. «Сталий розвиток міст і громад» - забезпечення відкритості, безпеки, життєздатності й екологічної стійкості міст і населених пунктів). 4. Основні напрями реабілітаційної роботи. Практичне завдання: 1. Складання власного термінологічного словника.	2	-
2.	Соціальна реінтеграція як технологія соціальної роботи	2	-
2.1.	Соціальна реінтеграція як вид реабілітаційної діяльності. План: Теоретична частина: 1. Основні умови організації соціальної реінтеграції. 2. Форми та методи соціальної реінтеграції. 3. Основні цілі й завдання соціально-реабілітаційного процесу. Практичне завдання: 1. Розробити інфографіку «Умови, форми та методи соціальної реінтеграції».	2	-
3.	Сучасні аспекти соціально-реінтеграційного процесу	2	-
3.1.	Особливості організації соціально-реінтеграційного процесу. План:	2	-

	Теоретична частина: 1. Характеристика основних засобів соціальної реінтеграції. 2. Послідовність і різноспрямованість реабілітаційних заходів. 3. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі. 4. Особистісний підхід фахівця із соціальної реабілітації на роботу з конкретною людиною. Практичне завдання: 1. Скласти мапу думок «Реабілітаційний потенціал особистості».		
4.	Нормативно-правове підґрунтя соціальної реінтеграції	2	2
4.1.	Етичні та правові засади соціальної реінтеграції. План: Теоретична частина: 1. Нормативно-правове забезпечення індивідуального підходу з надання реабілітаційних послуг. 2. Нормативне забезпечення, основні концепції, підходи та принципи реабілітаційної діяльності в Україні. 3. Новели у нормотворчому законодавстві щодо соціальної реінтеграції осіб, груп та спільнот постраждалих внаслідок війни. Практичні завдання: 1. Розробити перелік нормативно-правових актів, що регулюють питання соціальної реінтеграції осіб, груп та спільнот постраждалих внаслідок війни.	2	2
5.	Технології соціальної реінтеграції різних груп отримувачів послуг	2	2
5.1.	Сприятливе соціальне середовище як засіб соціальної реінтеграції. План: Теоретична частина: 1. Створення умов для інтеграції отримувачів послуг з соціальної реінтеграції в середовище. Гуманізація соціального простору. 2. Основні підходи у здійсненні соціальної реінтеграції бійців ЗСУ та членів їхніх родин. 3. Закономірності соціальної реінтеграції біженців, мігрантів та вимушених переселенців. 4. Особливості роботи з учасниками бойових дій у форматі реабілітаційних заїздів. Практичне завдання: 1. Розробити інфографіку «Активізація ресурсів отримувачів послуг».	2	2
6.	Міжнародний досвід надання послуг з соціальної реінтеграції	2	-
6.1.	Імплементация закордонного досвіду в галузі соціальної реінтеграції постраждалих від війни. План: Теоретична частина: 1. Досвід організації соціальної допомоги реінтеграції та реабілітації постраждалих від війни в Ізраїлі. 2. Інтеграція вимушених переселенців: європейський досвід і український контекст. 3. Закордонний досвід в реінтеграції військовослужбовців-	2	-

	учасників бойових дій. Практичне завдання: 1. Створіть порівняльну таблицю основних підходів соціальної реінтеграції \ реабілітації постраждалих від війни в американській, ізраїльській та грузинській практиці.		
7.	Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реінтеграції	2	-
7.1.	Інноваційні програми соціальної реінтеграції. План: Теоретична частина: 1. Національна програма психічного здоров'я та психосоціальної підтримки О.Зеленської. 2. Застосування методів терапії в соціальній реабілітації: праце терапія; реабілітаційні можливості мистецтва. 3. Особливості групової роботи в реалізації реабілітаційних програм. Практичне завдання: 1. Розробити систему профілактики постстресових розладів у населення України.	2	-
8.	Характеристика установ соціальної реінтеграції	2	-
8.1.	Інноваційні підходи мережування центрів соціальної реабілітації постраждалих внаслідок війни. План: Теоретичні питання: 1. Діяльність центрів допомоги врятованим у населених пунктах, які приймають постраждалих від війни. 2. Дорожня карта із розбудови психосоціальної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей у громадах. 3. Функцій державних та громадських інститутів у сфері соціального захисту постраждалих від війни. Практичне завдання: 1. Запропонувати шляхи посилення спроможності організацій і спеціалістів, які надають соціальні послуги та соціально-психологічну підтримку населенню в умовах війни.	2	-
Усього		12	4

7. Самостійна робота

№з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	9	13
1	Вступ до технологій соціальної реінтеграції	9	13
1.1.	1. Поняття функцій реінтеграції, їх класифікація. 2. Мегафактори, макрофактори, мезофактори, мікрофактори як чинники забезпечення реабілітаційної діяльності.	9	13
2.	Соціальна реінтеграція як технологія соціальної роботи	9	13
2.1.	1. Створити порівняльну таблицю щодо змісту систем заходів таких видів реабілітації, як психологічна реабілітація, психолого-педагогічна реабілітація, соціальна реабілітація, професійна реабілітація.	9	13
3.	Сучасні аспекти соціально-реабілітаційного процесу	13	13

3.1.	1. Технологія оцінки результатів соціальної реінтеграції. 2. Соціальний аспект реінтеграції в концепції реабілітації особистості. 3. Мультиmodalні способи допомоги в контексті роботи із сім'ями, групами та спільнотами під час і після особистої чи соціальної травми.	13	13
4.	Нормативно-правове підґрунтя соціальної реінтеграції	11	13
4.1.	1. Законодавче забезпечення діяльності центрів соціально-психологічної реабілітації населення. 2. Нормативно-правове регулювання діяльності з інформування населення про соціальні та реабілітаційні послуги.	11	13
5.	Технології соціальної реінтеграції різних груп отримувачів послуг	13	13
5.1.	1. Базові принципи оцінки потреб постраждалих осіб, груп та спільнот. 2. Практика оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб. 3. Розвиток професійних компетентностей фахівців соціальної сфери для роботи з дітьми та сім'ями в умовах та після війни. 4. Мультиmodalний, міждисциплінарний підхід у реінтеграції учасників АТО і членів їхніх родин.	13	13
6.	Міжнародний досвід надання послуг з соціальної реінтеграції	11	15
6.1.	1. Закордонна практика соціальної підтримки учасників АТО (ООС) в процесі адаптації до мирного життя. 2. Досвіді соціальної реабілітації постраждалих від війни таких країн як Сирія, Косово, Ірак, Хорватія та Кувейт.	11	15
7.	Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реінтеграції	11	15
7.1.	1. Характеристика індивідуальної комплексної програми реінтеграції. 2. Платформа допомоги врятованим – ключові сервіси підтримки постраждалих внаслідок війни в одному місці. 3. Розвиток компетентностей спеціалістів щодо запобігання професійного вигорання.	11	15
8.	Характеристика установ соціальної реінтеграції	11	15
8.1.	1. Дорожня карта розбудови ветеранських груп самопомоги у громадах. 2. Мобільні застосунки на допомогу постраждалому від війни.	11	15
Усього		88	110

8. Індивідуальні завдання

1. За допомогою пошукового сервісу Google зберіть інформацію про реабілітаційні установи Запорізької області, які надають послуги особам та групам, що постраждали від війни. Результати роботи представити у вигляді таблиці.

Установа (назва, адреса)	Категорія на яку розрахована установа	Послуги, які надаються в установі
....		

2. Побудувати схему взаємодії соціального працівника та інших фахівців у ході реабілітаційної роботи з особами та групами що постраждали від війни. Вказати суб'єктів взаємодії та позначити головні завдання і напрями співпраці.
3. Описати довід роботи соціально орієнтованих установ, які здійснюють соціальну реабілітацію постраждалих від війни. Оформити у вигляді реферату.
4. Виділити актуальні проблеми соціальної реабілітації за сучасними законодавчими і нормативно-правовими документами. Результати представити у вигляді карти думок.
5. Розкрити особливості використання технік терапії в практиці реабілітаційної соціальної роботи. Навести приклади. Оформити у вигляді повідомлення.
6. Визначити особливості роботи соціального працівника в Центрі соціальної реабілітації. Оформити у вигляді повідомлення.
7. Розробити проект реабілітаційного Центру, Центру реінтеграції.
8. Розробити перелік організаційних форм роботи для реабілітаційного центру.

9. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН-2.	Лекція, навчальна дискусія, інфографіка, семінарське заняття, самостійна робота, практичні завдання, мапа думок (ментальні карти).
ПРН-4.	Аналіз науково-методичних джерел та нормативних документів; складання соціальних прогнозів на підставі отриманої інформації. Методи кількісного та якісного аналізу документів та наукових джерел; індукція і дедукція, аналогія, метод порівняння; моделювання.
ПРН-6.	Лекція, семінарське заняття, обговорення дискусійних питань, практичне завдання, кейс-стаді.
ПРН-8.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота, кейс-метод, коучинг.
ПРН-9.	Лекція, семінарське заняття, обговорення дискусійних питань, практичне завдання, коучинг.
ПРН-10.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота, практичні завдання, мапа думок (ментальні карти).
ПРН-11.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота, практичні завдання, пошукова робота в малих групах, ІНДЗ, аналіз науково-методичних джерел та нормативних документів, дискусія, аналіз й інтерпретація соціальних явищ і процесів, аргументація власних оцінних суджень, підготовка доповідей та презентацій.
ПРН-12.	Лекції, дискусії, пояснення, бесіда; метод ілюстрацій, метод демонстрацій, аналіз кейс-ситуацій, практичні вправи, групова робота, робота з навчально-методичною літературою із галузі соціальної роботи, відеометод, та інформаційно-комунікативні технології навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані.
ПРН-15.	Лекція (з використанням мультимедіа), розв'язання фахових ситуаційних задач; критичний огляд літератури; інтерактивні методи навчання (метод групової роботи, дискусійний метод, метод проєктів), демонстрація із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint), метод «конференції ідей», метод мозкового штурму, кейс-метод.
ПРН-16.	Практичні, словесні, репродуктивні, проблемно-пошукові, навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані ділові ігри, творчі завдання, кейс-метод, ділова гра, консультування, проєктування.
ПРН-18.	Лекція (з використанням мультимедіа), розв'язання фахових ситуаційних задач; критичний огляд літератури; інтерактивні методи навчання (метод групової роботи, дискусійний метод, метод проєктів), демонстрація із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint),

	метод «конференції ідей», метод мозкового штурму, кейс-метод, коучинг.
ПРН-20.	Аналіз науково-методичних джерел та нормативних документів; складання соціальних прогнозів на підставі отриманої інформації. Методи кількісного та якісного аналізу документів та наукових джерел; індукція і дедукція, аналогія, метод порівняння; моделювання, проектування.
ПРН-24.	Практико-орієнтовані лекції, дискусії, пояснення, бесіда; метод ілюстрацій, метод демонстрацій, аналіз кейс-ситуацій, практичні вправи, групова робота, робота з навчально-методичною літературою із галузі соціальної роботи, відеометод, та інформаційно-комунікативні технології навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані.

10. Засоби діагностики успішності навчання

Результати навчання	Форми оцінювання
ПРН-2.	Оцінка виконання практичних завдань, презентацій, дискусії, опитування, оцінювання виступів на семінарських заняттях. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-4.	Оцінювання виступів на семінарських, виконання практичних робіт, контроль самостійної роботи. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-6.	Опитування, оцінювання виступів на семінарі, презентацій, виконання ІНДЗ, контроль самостійної роботи, аналіз кейсів. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-8.	Усні відповіді, доповнення, участь у дискусії, оцінювання самостійної роботи, ІНДЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-9.	Опитування, оцінювання виступів на семінарському занятті, презентацій, виконання ІНДЗ, практичних завдань. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-10.	Усний контроль (індивідуальне опитування, фронтальне опитування); звіт за результатами самостійної роботи, ІНДЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-11.	Усний контроль (індивідуальне опитування, фронтальне опитування); звіт за результатами самостійної роботи, ІНДЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-12.	Індивідуальне усне опитування, фронтальне опитування; оцінка активності в дискусіях та навичок аргументації; груповий захист презентацій; виконання практичних кейсів, індивідуальних завдань. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-15.	Усне опитування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, ІНЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-16.	Усне та письмове опитування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, ІНДЗ, колегіальне оцінювання (peer assessment). Форма підсумкового контролю: екзамен (усний).
ПРН-18.	Усне та письмове опитування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, ІНДЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний).
ПРН-20.	Усне та письмове опитування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, ІНДЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний)
ПРН-24.	Усне та письмове опитування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, ІНДЗ. Форма підсумкового контролю: екзамен (усний).

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання								Середнє арифметичне за поточну роботу	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.1	7.1.	7.2.	8.1	8.2			
25		25		25		25				

Поточний контроль

Денна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 2.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 3.					
відвідування – 1	-	10	9	5	25
Тема 4.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 5.					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 6.					
відвідування – 1	-	10	9	5	25
Тема 7					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Тема 8					
відвідування – 1	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	6	5	25
Загалом					200
Підрахунок					
Середнє арифметичне 200 \ 4 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Заочна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 2.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 3.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 4.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	7	5	25
Тема 5.					
-	теоретична частина – 5 практичні завдання – 3	5	7	5	25
Тема 6.					
-	-	10	10	5	25
Тема 7					
-	-	10	10	5	25
Тема 8					
-	-	10	10	5	25
Загалом					200
Підрахунок					
Середнє арифметичне 200 \ 4 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів). Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – екзамен.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс ОК «Технології соціальної реінтеграції» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації, навчальні фільми.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
2. Гончар І. Роль реабілітаційного потенціалу особистості в ході соціально-психологічної реабілітації. *Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика : колективна монографія* / І. В. Албул, О. Д. Балдинюк, О. М. Бойко [та ін.]; за ред. Н. М. Коляди; МОН України, Розробник Гончар І.Г. Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань: Візаві, 2020. С. 67–75. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/13130>
3. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.
4. Єпіфанов В. Основи реабілітації. Підручник. СПО–Геотар-Медіа, 2020. С. 124.

5. Захаріна Т. І. 3-38 Соціальна реінтеграція ветеранів російсько-української війни у закладах вищої освіти: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 460 с.
6. Медична і соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник (I-III р.а.) / С. С. Сапункова, Л. О. Піц, А. Ф. Гутницька та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К. 2018. 280 с.
7. Медична і соціальна реабілітація: підручник (ВНЗ I-III р.а.) / В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. 2-е вид., переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К., 2018. 464 с.
8. Основи соціальної реабілітації: навчально-метод. рекомендації. ІДГУ Ізмаїл, 2019. 193 с.
9. Петровська К. В. Реалізація технологічного аспекту соціальної підтримки шукачів тимчасового захисту від війни в Україні: досвід Німеччини / Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр. Вип. 1. 2023. 436 с. / С.104-114 (Категорія Б). DOI: 10.31494/2412-9208-2023-1-1-104-114.
10. Петровська К., Тургенєва А. Проблема профілактики насильства в Україні: виклики нових реалій під час війни / Contemporary problems of pedagogy amidst the European integration of educational environment: theory and practice: Scientific monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2023. 468 p. / С. 273-296. (колективна монографія).
11. Політика у сфері реабілітації в Україні. Звіт з аналізу законодавства в рамках виконання проєкту "War Trauma Rehabilitation in Ukraine: affected population assistance". К., 2022. 210 с. URL: [Звіт з аналізу законодавства реабілітація.pdf - Google Диск](#)
12. Соціально-психологічна реабілітація та адаптація військово-службовців Збройних Сил України: нормативно-правове забезпечення \ за заг. ред. Коропатніка І. М. 2021.
13. Сучасні теорія і практика соціальної реабілітації: монографія / О. В. Чуйко, А. В. Кунцевська, О. М. Тохтамиш та ін.; за ред. О. В. Чуйко. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 336 с.

Допоміжна:

1. Halahan, V., Petrovska, K., & Plohynska, A. (2023). Research on the relationship between the use of modern technologies and the mental health of adults. Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science (pp. 412-415). Futurity Research Publishing. URL: https://futuritypublishing.com/international_conference_3
2. Ivanenko N., Varyvoda K., Halukha L., Petrovska K., Turgenieva A. Armed Conflicts and Higher Education: Challenges and Opportunities for Academic Development in Post-Conflict Regions. ACADEMIA. Special issue: «War, education and development: a pedagogical response to the challenges of modernity». 2024, (35-36), p.156-178. DOI: <https://doi.org/10.26220/aca.5007/> URL: <https://pasithee.library.upatras.gr/academia/article/view/5007>
3. Волошин П. В., Марута Н. О., Шестопалова Л. Ф. Діагностика, терапія та профілактика медико-психологічних наслідків бойових дій в сучасних умовах: метод. рек. / ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України». Харків, 2014. 80 с.
4. Гордієнко Є. Нормативно-правове забезпечення соціального захисту учасників бойових дій. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 1 (54). Ч. 1. С. 117–125.
5. Данилова Т.В. Організація і проведення соціально-психологічної реабілітації та професійного навчання дітей-інвалідів [Електронне джерело]. URL: scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2009/10_2009/8.pdf.
6. Допомога дітям, постраждалим внаслідок воєнного конфлікту: довідник вихователя дошкільного навчального закладу / Н. В. Пророк, С. А. Гончаренко та ін.; за ред. Н. В. Пророк. Слов'янськ : ПП «Канцлер», 2015. 84 с.
7. Медико-психологічна реабілітація та соціальна адаптація учасників бойових дій: проблеми та перспективи : бібліогр. показч. до наук.-практ. конф. / уклад. : Л. Є. Корнілова, Є. О. Корнілова ; наук. консультант М. М. Матяш ; Нац. наук. мед. б-ка України, Нац. мед. ун-т імені О.О. Богомольця, Асоц. з мед. та психол. реабілітації. Київ, 2018. 32 с.

8. Петровська К., Ковбаса Л. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами / Соціально-освітні доміанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції: збірник наукових праць; укладач Петровська К. В. 2023. 361 с. / С. 201-207.
9. Петровська К., Козакова А. Соціально-педагогічні умови адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти в умовах війни / Соціально-освітні доміанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції: збірник наукових праць; укладач Петровська К. В. 2023. 361 с. / С. 321-329.
10. Політика у сфері реабілітації в Україні. План зміни нормативно-правової бази для трансформації системи реабілітації в охороні здоров'я, санаторно-курортних послуг та медико-соціальної експертизи в рамках виконання проєкту "War Trauma Rehabilitation in Ukraine: affected population assistance". К., 2022, 151 с. URL: [План змін_НПА реабілітація.pdf - Google Диск](#).
11. Рекомендації з удосконалення законодавства України з реабілітації й узгодження політик різних органів державної влади та місцевого самоврядування для створення комплексної системи медичної реабілітації в Україні / автор.кол. Любов Гура, Олег Дудін, Ірина Коваленко, Тетяна Корчак, Анастасія Пампуха, Діана Руснак, Олена Сініцина. К., 2022, 212 с. URL: [Рекомендації з розбудови системи реабілітації в Україні.pdf - Google Диск](#).
12. Робота з травмами війни. Український досвід : матеріали Першої всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 28–31 березня 2018 р.) / [за наук. ред. Л. А. Найдьоновой, О. Л. Вознесенської, В. В. Савінова]. К. : Золоті ворота, 2018. 170 с.
13. Соціальна адаптація і реабілітація [Електронне джерело]. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-12109.html>

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org.ua>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>
3. Репозитарій БДПУ: <https://dspace.bdpu.org.ua/>
4. Електронна підтримка навчання Moodle <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.